

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто сутність внутрішнього контролю. Обґрунтовано зміст внутрішнього контролю з позиції умов підвищення ефективності діяльності підприємства.

Аннотация. Рассмотрена сущность внутреннего контроля. Обоснованы содержание внутреннего контроля с позиции условий повышения эффективности деятельности предприятия.

Annotation. The essence of internal control is regarded. Economic substance of the internal control environment from the perspective of improving the efficiency of the enterprise are grounded.

Ключові слова: внутрішній контроль, сутність внутрішнього контролю, діяльність підприємства.

Передумовою ефективного розвитку будь-якого підприємства, незалежно від форми власності, є функціонування системи внутрішнього контролю. Так, невеликі підприємства найчастіше не мають достатнього персоналу, матеріальних ресурсів та рівня знань управлінців для організації необхідної системи внутрішнього контролю. Великі підприємства, навіть володіючи достатньою базою, можуть бути погано керовані, і, як наслідок, досить великі затрати, понесені на організацію контролю, не дадуть бажаних результатів.

Метою даного дослідження є теоретичне обґрунтування сутності внутрішнього контролю з позиції підвищення ефективності діяльності підприємства.

Результати дослідження полягають у тому, що як поняття внутрішнього контролю в діючому законодавстві не закріплено, і науковці по-різному підходять до визначення його сутності, підкреслюючи ті або інші риси та властивості.

На думку Якименко Н. А., внутрішній контроль – це інструмент управління, що дає змогу керівництву органів державного й комунального секторів перевірити стан виконання відповідних завдань, здійснити ряд заходів з метою підвищення ефективності й результативності діяльності установи [1].

На погляд Пантелеєва В. П., внутрішній контроль – це система фінансового та інших видів контролю, яка передбачає наявність організаційної структури, методів і способів роботи, а також внутрішні ревізійні заходи, здійснювані керівництвом для того, щоб контролюваний об'єкт функціонував ефективно і продуктивно [2].

Яценко В. М. і Пронь Н. О. виражають внутрішній контроль як систему заходів, визначених управлінським персоналом підприємства та здійснюваних на підприємстві з метою найбільш ефективного використання усіма працівниками своїх обов'язків щодо забезпечення та здійснення господарських операцій [3].

Кузик Н. П. і Боярова О. А. вважають, що внутрішній контроль – це процес, спрямований на досягнення стратегічних довгострокових цілей компанії, що і є результатом дій керівництва з планування, організації, моніторингу, діяльності компанії в цілому та її окремих підрозділів [4].

Розглянувши дані визначення, можна зробити висновок, що однозначного трактування поняття внутрішнього контролю не існує, але вони всі подібні.

Основна мета внутрішнього контролю – перевірка дотримання нормативно-правових актів.

Система внутрішнього контролю, на думку Яценко В. М. і Пронь Н. О. [1], – це політика і процедури внутрішнього контролю, прийняті управлінським персоналом суб'єкта господарювання з метою забезпечення правильного та ефективного ведення господарської діяльності, збереження активів, запобігання шахрайству й помилкам, а також виявлення їх, забезпечення точності і повноти облікових записів, своєчасної підготовки достовірної фінансової інформації.

Ефективно діюча система внутрішнього контролю не виникає випадково. На її формування впливає ряд неодмінних умов, серед складових яких є [1]:

- якість управління, тобто здатність керівництва ефективно планувати та контролювати роботу;
- кваліфікація персоналу і його здатність чітко дотримуватися посадових інструкцій;
- наявність трудових ресурсів (необхідна умова для поділу і ротації обов'язків);
- якість внутрішнього контролю.

Чотири наведені фактори взаємозалежні. Цілком ймовірно, що адміністрація підприємства прагне залучити кращий персонал, визнає необхідність планування та контролю, а також забезпечує необхідні ресурси для досягнення цілей. Адміністрація, прагнучи найбільш продуктивно використовувати час на управління і розвиток підприємства, делегує основну частину відповідальності внутрішньому аудиту. Служба внутрішнього контролю готова прийняти таку відповідальність. Таким чином, названі фактори визначають якість управління. При відсутності перерахованих факторів ефективність внутрішнього контролю не буде досягнута.

Таким чином, внутрішній контроль – це діяльність спеціально створеного відділу внутрішнього контролю підприємства з метою підвищення ефективності діяльності такого підприємства в цілому.

Наук. керівн. Дікань Л. В.

Література: 1. Якименко Н. А. Перспективи впровадження державного внутрішнього фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс] / Н. А. Якименко. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/soc_gum/Uproz/2010_2/u1002yak.pdf. 2. Пантелеев В. П. Відображення організації внутрішнього контролю у нормативних документах [Електронний ресурс] / В. П. Пантелеев. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vkhnu/Ekon/802/08prwid.pdf>. 3. Яценко В. М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] / В. М. Яценко, Н. О. Пронь. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2009_22_2/articles/Finansi/1_Yacenko.pdf. 4. Кузик Н. П. Внутрішній контроль як основа ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / Н. П. Кузик, О. А. Боярова. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2010_154_3/10knp.pdf.